

ИЛИЦА

Пише:
Небојша
Кнежић

Торонио, јуна 2008.

Недеља је, сунчан летњи дан, година 1960. Из кухиње се шири мирис пржених јаја и кафе попраћен звецкањем кашика и тањира а онда ме мајчин глас још једном опомиње да је вријеме да устанем, јер идемо на Илицу! Са радица Заим Имамовић пјева "крај пенцера Јусуф стари" ал' глас мог распјеваног оца који допире из купатила је гласнији и распјеванији. И ја само чујем њега,,," дивнооо Сарајевоо, Илицааа теее красиини!"

Натоварени као теглећа марва идемо према Марин двору гдје је била "окреталка" и главна аутобуска станица за Илицу, а тамо већ гужва и кркланац. Један двоспратни "лејланд" претрпан путницима стезе и брекће нахерено напуштајући станину док се у други убацују путници псујући, довикујући се и гурајући, али ја само чујем мајке које вриште, "пазите ми дијете, учепиште ми дијете!" "будите без бриге, са шофером ћу ја" каже мој отац и фата се за цеп па да из њега извади "удбашку" а онда се мајка побуни, спусти на земљу пет цекера хране и воде па одлучно рече, "е ако опет будеш нешто драмчио на ту твоју легитимацију, ја не идем, враћам се кући, имам прати веша а ваља ми и ћилим исколофати"

"али жено,,хесеј бонаа!"
"ништа хеј, ништа бона, кад могу остали чекат, можемо ми" каже мајка одлучно.

Отац само клима главом, нервозно пали Зету без филтера а онда стајемо у ред у коме ћемо провести још пуна два сата јер нисмо се могли укрцати ни у трећи аутобус а кога смо поприлично чекали. Моја мајка се упознаје са неком тетом која ми даје банану. Са њеним сином размјењујем сликице дупликата играча, Јусуфија и Галића, за Чебинца и Тошлага....

"ми сваке хефте, недељом на Илицу каже тета преполовивши јабуку, пола мени, пола њеном сину. "а ми бар једном мјесечно, кад је год лијепо вријеме" каже моја мајка. Тата је у међувремену препознао неке чике са којима је у кафани Дубровник која се налазила одмах уз аутобуску станицу, испијао ракијицу за ракијицом а ја и мама кад погледамо према њему, само нам махне руком....

Возимо се скоро цијели сат. Сунце је упекло и сви се купамо у зноју. Вриска и плач мале дјете мјешају се са уздасима одраслих. Коначно Илица. Уз вриску и велико весеље при изласку правећи већу гужву него на укрцају коначно удишемо чисти зрак и протежемо утрнуле ноге. Помажем мајци са једним цекером док се мој отац рукује са неким војним лицима. "идите ви, чекајте ме код сумпорне воде, саћу ја" каже, па са својим хаверима оде у оближњи биргуз да по обичају трзну неколико с' ногу.

Ја и мајка једва теглимо силне цекере а онда се појави неки чико са брчићима као у глумца Александра Гаврића кога сам гледао у филму Капетан Леши. Док се она захваљује и снебива он ме зграби и пренео се преко једног дрвеног брвна куда је водио пут крачића. Одмах потом се врати и поможе мајци са цекерима. И док сам гледао мајку необично румену у лицу, застао сам испред сладоледијиних колиџа,,,"а онда....

Чико се без обзира што се мати бунила латио руком за цеп и у руци ми се зачас нађе корнет са три велике кугле ваниле у њему. Халапљиво лижем и не примјећујући да сам подебело заостао иза њих двоје,,,"само,,," нису ни они примјетили да фалим....!

Код вреле сумпорне воде која базди на ускухала јаја више од сат чекамо оца који се не појављује. Досадно ми је и мрштим се. Чико ми неком пластичном чашом захваћа врелу воду и каже да је попијем јер је здрава а и да се од ње расте....

На крају старим храсничким друмом идемо према шумарку који је закљонио плићаке ријеке Жељезнице. Простиремо деку испод једног дебљег дрвета који је творио ладовину. Чико ми пуше плауф и ја

сретох оне своје офицере, са једним сам од њих Игман преш'о,,," е нећу више пити, нема тих пара" мрмљао је тата а онда затвори очи и на сав глас захрка! Са Илице смо се вратили у мркли мрак,,,"али бар у аутобусу није било гужве. Сутрадан сам са мамом отишао на пијацу Маркале а онда сам се искрено обрадовао,,,"јер тамо се изненада појавио онај чико, Капетан Леши, па ми је поново купио сладолед....

Година, 1970. Цича је зима. На мени преправљени очев кромби капут кога сам се стидио носити јер сам сматрао да је немодеран и да би ми се због тога моји другови могли иза леда ругати. Избјегавао сам да га облачим осим ако би напољу заиста било "шугаво" хладно, као те ноћи. У плесном кругу "фри-

купио гарсоњеру, оставио ми је кључ,,,"за сваки случај" промуцам а она се још тијешње приби уз мене.

"па не мислиш ваљда!?" застанем и не покушавајући да стишам изненађење сопственог гласа а она само закљима главом и враголасто рече,,,"ахааа,,,"мислим"

А онда је дубоко и њежно увучем под свој кромби и крену смо путем дугога марша, право на Илицу. Сњег је био дубок, никакав саобраћај није радио и ми смо сложено и заљубљено пробијали пргину управљајући се према вјетру који је крупне пахуље снијега нештедимиче разбацавао по вучијој ноћи. Слабашне градске неонке ускоро остадоше за нама и путоказ нам постадоше трамвајске троле јер шине се више нису препознавале....

Газили смо дубоки сњег кроз мрклу ноћ и нисмо осјећали, ни хладноћу, ни умор, ни страх, имали смо само једну жељу,,," да се попнемо на врх Килиманџара....

Потпаљујем "нафтару" а затим у неком буцаку проналазим флашу ракије лозоваче. Она у хошку бебе, на поду открива мали грамофон и једну једину плочу, Арсенову, "Оно све што знаш о мени" Загрљено стојимо уз прозор гарсоњере који гледа у праскзорје илицанске махале у улици Мехдбашића, а онда каже,,," а шта ја у ствари знам о теби,,,"реци!"

На тренутак збуњено шутим али брзо се сналазим и усне нам се спајају. "чекај да још једном навијем плочу", њежно ми се извлачи из загрљаја. Плочу смо навијали без престанка пуних пет дана. Када је нестало нафте, осим јорганом покривали смо се и старим добрим кромбијем а у оближњем гранану за сав ситниш који сам сабрао по кутовима својих ципова и онај кога смо састругали са дна њене торбице, куповали смо хљеб, млијело и јаја.

"вољела бих да ово вјечито траје, да никада не престане" говори док пушимо посљедње цигарете лежећи једно уз друго. Ја само уздахнем док напољу веје густи снијег како би заувјек заметну пргину и трагове двоје заљубљених....

Од тада је прошло хиштен година, корачам истим путем којим сам некада ишао са својим родитељима и дјечачким сновима. Гледам да не погријешим, да не залутам, али немогуће, све је на своме мјесту. Илица и даље мирише на неолит, римљане, наше аге, рају, харамбаше и буљубаше, сумпор, прољеће, младост, излетнике, љубав у врелини првог пољубца и заљубљене очи. То ми јасно показују двоје младих који се жарко грле док ми иду у сусрет. Склањам се у страну и гледам за њима а њихов смјех и радосне ријечи које размјењују препознајем као своје рођене, јер некада сам и сам тако гледао и тако говорио....

Шетао сам Илицом дуго, све док није пао мрак. Лагана корака и свечано застанем пред зградом у улици Мехдбашића, окренем поглед према оном прозору и видим одсјаје нафтарнице која пуцкета а и чујем Арсена и ријечи,,," оно све што знаш о мени"

"а знаш ли ти да у многим енциклопедијама пише да је Илица једно од најљепших мјеста на овој кугли земаљској" рекла је док смо сједали у трамвај напуштајући нашу петодневну авантуру. "а и да којим случајем не пише, требало би да се упише, јер што јес', јес!" тад рекох и не порекох... ♦

сам ускоро у води која врви од дјечурлије....

Мама,,,"хоћеш се ти купати!?" питам је када сам дошао по комад пите кромпируше. "можда послије сине,,,"само се ти брчкај, пратим ја тебе" каже она а онда и чики пружи комад пите и њих двоје наставише да једу гледајући како ја вриштећи улећем у воду....

Три пута сам излазио из ријечице увијек да нешто поједем и попијем а онда се запитам, гдје је тата, зашто не долази!? Сунце је већ високо одскочило и ја сам са неким клинцима у оближњем шљунковитом плићаку правио утврду како бисмо одољели Викинзима који би ускоро могли напасти. Подигнем главу а изнад мене стоји отац,,," зафитиљео" како каже мајка....

Окренем се према њој и чики а онда се чико брже боље удаљи а мати приђе оцу и поможе му да се смјести у дебелу хладовину. "ма гдје

пике"Скендерије упознајем згодну дјевојку.У Сарајеву је студирала и становала у Студентском дому на Бјелавима са три цимерке!

Када смо око поноћи кренули у хладну ноћ, на гардероби преузимам свој тешки "кромби" а онда се она шћућури испод њега. "јели ти хладно?" питам је. "никада ми није било топлије" каже узбуђеним гласом. На рукама нема рукавице па обје руке завлачи у мој цеп. "а ово, јели ово кључ твога стана" пита, показујући кључ кога је извадила. "то је кључ од једне гарсоњере на Илици" кажем.

"а чија је гарсоњера!?" поново пита "па једног мог друга" велим док је снажније привијам уза се. "а гдје је твој друг, откуд ти његов кључ, станујете ли скупа!?" шапутала ми је у ухо топлим гласом који је годдио мојим промрзлима ушима.

"мој друг је у Дубровнику, дубровчанин је, студент, отац му је